Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2025/2450

2025 12 11

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA (ES) 2025/2450

2025 m. lapkričio 26 d.

kuria iš dalies keičiama Direktyva 2009/38/EB, kiek tai susiję su Europos darbo tarybų steigimu bei veikimu ir veiksmingu tarpvalstybinio informavimo ir konsultavimosi teisių užtikrinimu

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 153 straipsnio 2 dalies b punktą kartu su 153 straipsnio 1 dalies e punktu,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ([1]),

pasikonsultavę su Regionų komitetu,

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros ([2]),

kadangi:

(1) vadovaujantis Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 27 straipsniu, darbuotojams ar jų atstovams turi būti atitinkamu lygiu garantuota informacija ir konsultacijos reikiamu laiku Sąjungos ir nacionalinės teisės aktų bei praktikos nustatytais atvejais ir sąlygomis. Europos socialinių teisių ramsčio 8 principu dar kartą patvirtinama darbuotojų ar jų atstovų teisė į tai, kad jiems svarbiais klausimais jie būtų laiku informuojami ir su jais būtų laiku konsultuojamasi;

(2) tarpvalstybinių klausimų srityje Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/38/EB ([3]) tikslas – praktiškai užtikrinti tuos pagrindinius principus nustatant minimaliuosius reikalavimus dėl Bendrijos mastu veikiančių įmonių ir Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupių darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais;

(3) savo 2018 m. gegužės 15 d. Direktyvos 2009/38/EB vertinime Komisija patvirtino tos direktyvos pridėtinę vertę ir aktualumą iš esmės. Ji nustatė, kad daugelis direktyvos nuostatų yra pakankamai lanksčios, kad būtų atsižvelgta į kintančias technologines bei ekonomines realijas ir įmonių ar grupių formų įvairovę. Pavyzdžiui, ji taikoma visoms Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupėms, neatsižvelgiant į teisinės tvarkos, leidžiančios daryti esminę įtaką tarp valdančiųjų ir tokias grupes sudarančių valdomų įmonių, rūšį. Todėl įmonės, susietos, pavyzdžiui, franšizės arba licencijos sutartimis, gali patekti į Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupės apibrėžtį, jei nustatoma, kad daroma esminė įtaka;

(4) tačiau Komisijos vertinime taip pat nustatyta trūkumų, susijusių, pavyzdžiui, su konsultavimosi proceso veiksmingumu, teise kreiptis į teismą, sankcijomis ir tam tikrų sąvokų aiškinimu;

(5) 2023 m. vasario 2 d. Europos Parlamentas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 225 straipsnį priėmė teisėkūros rezoliuciją savo iniciatyva, kurioje pateiktos rekomendacijos dėl Direktyvos 2009/38/EB peržiūros. Po to Komisija surengė dviejų etapų konsultacijas su socialiniais partneriais pagal SESV 154 straipsnį dėl priemonių siekiant pašalinti Direktyvos 2009/38/EB trūkumus poreikio ir galimo turinio. Komisija taip pat surinko įrodymų atlikdama tyrimą, apimantį tikslinę internetinę apklausą, pokalbius su suinteresuotaisiais subjektais, praktinius seminarus ir nacionalinių teismų praktikos bei atitinkamų nacionalinės teisės nuostatų analizę;

([1]) OL C, C/2024/4664, 2024 8 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4664/oj.
([2]) 2025 m. spalio 9 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2025 m. spalio 27 d. Tarybos sprendimas.
([3]) 2009 m. gegužės 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/38/EB dėl Europos darbo tarybos steigimo arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių ir Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupių darbuotojų informavimo bei konsultavimosi su jais tvarkos nustatymo (OL L 122, 2009 5 16, p. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/38/oj).

(6) iš surinktų įrodymų matyti, kad dėl teisinio netikrumo, susijusio su tarpvalstybinių klausimų sąvoka, atsirado aiškinimo skirtumų ir ginčų. Siekiant padidinti teisinį tikrumą ir sumažinti tokių ginčų riziką, būtina patikslinti tarpvalstybinių klausimų sąvoką. Tuo tikslu tikslinga paaiškinti, kad Direktyva 2009/38/EB apima ne tik tuos atvejus, kai galima pagrįstai manyti, kad įmonės ar įmonių grupės administracijos svarstomos priemonės turės poveikį tos įmonės, tos grupės arba bet kurio tos įmonės ar grupės padalinio darbuotojams daugiau nei vienoje valstybėje narėje, bet ir tuos atvejus, kai galima pagrįstai manyti, kad tokios priemonės paveiks tokius darbuotojus tik vienoje valstybėje narėje ir kad tų priemonių pasekmės paveiks tokius darbuotojus bent vienoje kitoje valstybėje narėje. Toks paaiškinimas yra būtinas atsižvelgiant į atvejus, kai įmonė numato priemones, pvz. – atleisti darbuotojus, perkelti gamybos veiklą arba perduoti veiklą išorės paslaugų teikėjams, – kurios aiškiai skirtos įmonėms tik vienoje valstybėje narėje, tačiau galima pagrįstai manyti, kad jos turės pasekmių, paveiksiančių tos įmonės, tos grupės arba bet kurio tos įmonės ar grupės padalinio darbuotojus kitoje valstybėje narėje, pavyzdžiui, dėl tarpvalstybinės tiekimo grandinės arba gamybos veiklos pokyčių. Tarpvalstybinių klausimų sąvoka apima priemones, kurios galėtų daryti didelį, o ne tik nereikšmingą, poveikį darbuotojams ir kurios nėra susijusios tik su atskirais darbuotojais ar įprastais veiklos sprendimais. Tuo tikslu turėtų būti paaiškinta, kad siekiant nustatyti, ar klausimas priklauso Europos darbo tarybos kompetencijai, reikia atsižvelgti į galimo tarpvalstybinių klausimų poveikio darbo jėgai mastą ir susijusios administracijos lygį;

(7) į Direktyvoje 2009/38/EB pateiktas sąvokų „informavimas“ ir „konsultavimasis“ apibrėžtis įtraukti norminiai reikalavimai. Siekiant nuoseklumo ir teisinio aiškumo, tas normines nuostatas yra tikslinga perkelti į straipsnį dėl Europos darbo tarybos veikimo ir darbuotojų informavimo bei konsultavimosi su jais tvarkos;

(8) darbuotojų atstovų rinkimus ir skyrimą reglamentuoja nacionalinė teisė bei praktika. Darbuotojų atstovų rinkimui ir skyrimui skirtos nacionalinės sistemos valstybėse narėse skiriasi. Darbuotojų atstovai gali būti profesinių sąjungų atstovai, jei taip numatyta valstybės narės nacionalinėje teisėje ar praktikoje;

(9) siekiant sudaryti susitarimą, kuriuo įsteigiama Europos darbo taryba, centrinė administracija turi derėtis su darbuotojams atstovaujančiu specialiu derybų organu. Siekiant padidinti teisinį tikrumą tuo klausimu, turėtų būti paaiškinta, kad centrinė administracija turi sušaukti pakankamą skaičių posėdžių su specialiu derybų organu, kad abi šalys pasiektų tokį susitarimą;

(10) kad specialių derybų organų nariai galėtų vykdyti savo užduotis pagal Direktyvą 2009/38/EB, jiems gali reikėti teisinių konsultacijų. Tačiau nėra pakankamai aišku, kad jie turi teisę į susijusių teisinių išlaidų padengimą. Tuo tikslu turėtų būti paaiškinta, kad tokias specialių derybų organų narių patirtas išlaidas padengia centrinė administracija. Apie tokias išlaidas specialūs derybų organai turėtų iš anksto pranešti centrinei administracijai. Jei tiksli išlaidų suma iš anksto nežinoma, centrinei administracijai turėtų būti pranešama apie išlaidų sąmatą, įskaitant informaciją apie tų išlaidų pobūdį. Tikslinga apriboti centrinės administracijos atsakomybę už tokias išlaidas pagrįstomis teisinėmis išlaidomis, siekiant užtikrinti, kad centrinė administracija nebūtų atsakinga už akivaizdžiai neproporcingas išlaidas, išlaidas, kurios nėra pagrįstai susietos su atitinkamų teisinių konsultacijų teikimu, arba išlaidas, atsiradusias dėl akivaizdžiai nepagrįstų, lengvabūdiškų ar pagrindo neturinčių reikalavimų. Be to, pagal Direktyvą 2009/38/EB valstybės narės gali pačios nustatyti biudžeto taisykles, susijusias su papildomais reikalavimais pagrįsta specialių derybų organų ir Europos darbo tarybų veikla, atsižvelgdamos į principą, kad išlaidas, susijusias su tinkamu specialaus derybų organo funkcijų vykdymu, turi padengti centrinė administracija. Todėl Direktyvos 2009/38/EB nuostatos, susijusios su ekspertų, kuriems išlaidas turi finansuoti centrinė administracija, skaičiumi, yra nebūtinos ir turėtų būti išbrauktos;

(11) Direktyvoje 2009/38/EB reikalaujama, kad Europos darbo tarybos susitarimo šalys nustatytų Europos darbo tarybos posėdžių vietą. Tos šalys taip pat turėtų nustatyti tokių posėdžių formatą, t. y. ar juose dalyvaujama fiziškai, internetu ar mišriu būdu, siekiant, *inter alia*, išvengti bet kokių abejonių dėl jų laisvės susitarti, viena vertus, kai kuriuos arba visus posėdžius rengti virtualioje aplinkoje, naudojant internetines posėdžių priemones, taip mažinant posėdžių aplinkosauginį pėdsaką pagal Sąjungos, nacionalinius ir įmonių išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslus, kartu užtikrinant prasmingą ir veiksmingą dalijimąsi informacija ir konsultavimąsi mažesnėmis su aplinka susijusiomis ir finansinėmis sąnaudomis, ir, antra vertus – rengti posėdžius dalyvaujant fiziškai, taip sukuriant patikimą aplinką, kurioje būtų užtikrintas pasitikėjimas ir sudaryta galimybė bendrauti asmeniškai;

(12) taip pat gali kilti neaiškumų ir ginčų, susijusių su tam tikrų išlaidų padengimu ir galimybe naudotis tam tikrais ištekliais Europos darbo taryboms jau veikiant. Pagal šalių autonomijos principą yra tikslinga nustatyti reikalavimą, kad Europos darbo tarybų susitarimuose būtų konkrečiai numatomi tam tikri finansiniai ir materialiniai ištekliai, t. y. galimai pagalbai iš ekspertų, tokių kaip pripažintų Sąjungos lygmens profesinių sąjungų organizacijų atstovai, techninių klausimų ekspertai ar teisės ekspertai, ekspertų honorarams ir galimo ekspertų dalyvavimo posėdžiuose teisinėms išlaidoms padengti. Susitarimuose taip pat turėtų būti aptariami reikiami Europos darbo tarybos narių mokymai ir susijusių išlaidų padengimas, nedarant poveikio reikalavimui teikti reikiamą mokymą pagal Direktyvą 2009/38/EB;

(13) remiantis patirtimi matyti, kad Direktyvos 2009/38/EB reikalavimo atsižvelgti, kai įmanoma, į poreikį užtikrinti subalansuotą darbuotojų atstovavimą pagal jų lytį nustatant Europos darbo tarybų sudėtį nepakako lyčių pusiausvyrai skatinti. Daugumoje Europos darbo tarybų moterims vis dar atstovaujama nepakankamai. Todėl būtina nustatyti veiksmingesnius ir konkretesnius tikslus, susijusius su lyčių pusiausvyra, kuriuos turi įgyvendinti administracija ir darbuotojų atstovai, derėdamiesi dėl naujų susitarimų arba iš naujo derėdamiesi dėl esamų susitarimų. Siekiant tų tikslų tam tikrais atvejais sudarant Europos darbo tarybas arba jų specialius komitetus gali prireikti teikti pirmenybę nepakankamai atstovaujamai lyčiai. Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją ([4]) tokia pozityvioji diskriminacija galima, laikantis vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principo, jei priemonėmis, kurių imamasi lyčių pusiausvyros tikslui pasiekti, nėra automatiškai ir besąlygiškai teikiama pirmenybė tam tikros lyties asmenims, o leidžiama atsižvelgti į kitus kriterijus, pavyzdžiui, nuopelnus bei kvalifikaciją ir atitinkamuose nacionaliniuose įstatymuose nustatytą rinkimų tvarką. Todėl Europos darbo tarybos susitarimų šalims turėtų būti leista veikti lanksčiai, laikantis teisinių ir faktinių pozityviosios diskriminacijos apribojimų. Dėl panašių priežasčių taip pat yra tikslinga siekti lyčių pusiausvyros specialių derybų organų sudėtyje, kad lyčių pusiausvyra būtų skatinama jau derybų etapu;

(14) iš patirties matyti, kad derybos kartais pradedamos vėliau nei per Direktyvoje 2009/38/EB numatytą šešių mėnesių laikotarpį. Kai kuriais atvejais administracija, gavusi prašymą įsteigti Europos darbo tarybą, nei imasi veiksmų, nei aiškiai atsisako pradėti derybas. Todėl reikėtų nurodyti, kad tais atvejais, jei pirmasis specialaus derybų organo posėdis nesušaukiamas per šešis mėnesius nuo prašymo įsteigti Europos darbo tarybą, neatsižvelgiant į tai, ar centrinė administracija aiškiai atsisako pradėti derybas ar ne, taikomi Direktyvoje 2009/38/EB nustatyti papildomi reikalavimai;

(15) dalydamasi neskelbtina informacija su specialių derybų organų nariais, Europos darbo tarybų nariais arba darbuotojų atstovais pagal informavimo ir konsultavimosi tvarką, centrinė administracija gali reikalauti, kad tokia informacija būtų dalijamasi konfidencialiai, ir uždrausti, kad ji būtų atskleidžiama plačiau. Siekiant užkirsti kelią pernelyg dideliam tokių su konfidencialumu susijusių apribojimų naudojimui ir siekiant suderinti atitinkamas Direktyvos 2009/38/EB nuostatas su atitinkamomis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/14/EB ([5]) nuostatomis, su konfidencialumu susiję apribojimai turėtų būti galimi tik siekiant apsaugoti teisėtą atitinkamos įmonės interesą. Tai, ar esama tokio teisėto intereso, turėtų būti vertinama remiantis objektyviais kriterijais, kurie turi būti nustatyti nacionalinėje teisėje. Be to, turėtų būti reikalaujama, kad centrinė administracija, informacija dalydamasi konfidencialiai, tuo pačiu metu pateiktų jos konfidencialumą pagrindžiančias priežastis. Su konfidencialumu susijęs apribojimas turėtų būti taikomas tik tol, kol išlieka priežastys laikytis konfidencialumo. Tinkamos tvarkos neskelbtinos informacijos konfidencialumui apsaugoti nustatymas gali paskatinti pasitikėjimą ir sudaryti palankesnes sąlygas dalijimuisi tokia informacija, kartu apsaugant verslo ir darbuotojų interesus, be kita ko, išvengiant įvairios didėjančios rizikos, tokios kaip pramoninis šnipinėjimas;

(16) centrinė administracija turėtų galėti neperduoti informacijos specialių derybų organų nariams, Europos darbo tarybų nariams arba darbuotojų atstovams pagal informavimo ir konsultavimosi tvarką tik tais atvejais, kai ją perdavus būtų labai pakenkta atitinkamų įmonių veikimui. Siekiant užtikrinti skaidrumą ir veiksmingą teisių gynimą, centrinės administracijos taip pat turėtų būti reikalaujama nurodyti priežastis, pateisinančias informacijos neperdavimą tokiu būdu, kad būtų galima atlikti pakankamą teisinę kontrolę, kartu neatskleidžiant saugomos informacijos;

([4]) 2000 m. kovo 28 d. Teisingumo Teismo sprendimas, *Badeck ir kiti*, C-158/97, ECLI:EU:C:2000:163.

([5]) 2002 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/14/EB dėl bendros darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais sistemos sukūrimo Europos bendrijoje (OL L 80, 2002 3 23, p. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2002/14/oj).

(17) siekiant didesnio teisinio aiškumo, nuostatas dėl konfidencialios informacijos perdavimo ir dėl informacijos neperdavimo tikslinga išdėstyti dviejuose atskiruose straipsniuose. Be to, nuostata, pagal kurią valstybėms narėms leidžiama nustatyti įmonėms skirtas konkrečias taisykles, kuriomis siekiama ideologiškai orientuoti, turėtų būti perkelta į straipsnį dėl ryšio su kitomis nacionalinėmis nuostatomis, nes ji platesne prasme susijusi su Direktyvos 2009/38/EB reikalavimų įgyvendinimu;

(18) sprendimai tarpvalstybiniais klausimais gali turėti plataus masto pasekmių darbuotojams, pavyzdžiui, atleidimų iš darbo dėl verslo planų, socialinių planų ar procesų inovacijų atveju. Siekiant, kad tarpvalstybinės konsultacijos būtų veiksmingos, reikia, kad centrinė administracija ir Europos darbo tarybos arba darbuotojų atstovai pagal informavimo ir konsultavimosi tvarką dalyvautų realiame dialoge. Tai reiškia, kad informavimas ir konsultavimasis turi būti vykdomi prasmingai ir laiku, kad darbuotojų atstovai galėtų išreikšti savo nuomonę prieš priimant sprendimą. Tai taip pat reiškia, kad pagrįstą atsakymą į Europos darbo tarybų arba darbuotojų atstovų pateiktas nuomones centrinė administracija arba tinkamesnio lygio administracija turi pateikti prieš sprendimo dėl siūlomos priemonės priėmimą. Teisiniam tikrumui tuo klausimu užtikrinti Direktyvoje 2009/38/EB turėtų būti nustatyti aiškūs reikalavimai;

(19) kalbant apie informavimą ir konsultavimąsi tarpvalstybiniais klausimais, svarbu užtikrinti, kad Bendrijos mastu veikiančios įmonės arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupės galėtų veiksmingai priimti sprendimus ir kad dėl informavimo ir konsultavimosi nebūtų nepagrįstai vilkinamas sprendimų priėmimo procesas. Taip pat labai svarbu, kad darbuotojų atstovams būtų suteikta pakankamai laiko formuoti, koordinuoti ir pareikšti savo nuomonę kartais sudėtingais tarpvalstybiniais klausimais, atsižvelgiant į bet kokią sutartą Europos darbo tarybos ir nacionalinių darbuotojų atstovavimo organų informavimo ir konsultavimosi su jais susiejimo tvarką. Siekiant, kad šalys galėtų praktiškai suderinti tuos aspektus, minimalieji konsultavimosi proceso reikalavimai turėtų išlikti pakankamai lankstūs, kad jie galėtų atitinkamai planuoti procesą, atsižvelgdami į atitinkamas konsultacijų aplinkybes ir turinį. Užuot nustačius griežtą terminą darbuotojų atstovams pateikti savo nuomonę, o administracijai – pagrįstą atsakymą, tikslinga numatyti principą, kad konsultavimasis turi vykti per pagrįstą laikotarpį, atsižvelgiant į klausimo skubumą. Tas principas šalims sudaro sąlygas paspartinti konsultavimosi procesą skubos atvejais. Taip pat turėtų būti paaiškinta, kad reikalavimas, kad administracija pateiktų pagrįstą atsakymą prieš priimdama sprendimą, taikomas tais atvejais, kai darbuotojų atstovai savo nuomonę yra išreiškę per pagrįstą laikotarpį, atsižvelgiant į visas aktualias aplinkybes, pavyzdžiui, klausimo sudėtingumą ar svarbą arba administracijos interesus sprendimą priimti skubiai;

(20) Direktyvos 2009/38/EB nuostatos dėl darbuotojų atstovų vaidmens ir apsaugos, visų pirma, dėl specialių derybų organų narių ir Europos darbo tarybų narių apsaugos nuo atsakomųjų priemonių ar atleidimo iš darbo, susijusių su jų funkcijų vykdymu, turėtų būti iš dalies pakeistos siekiant didesnio aiškumo ir tikslumo. Specialių derybų organų nariams, Europos darbo tarybų nariams ir darbuotojų atstovams pagal informavimo ir konsultavimosi tvarką, jiems vykdant savo funkcijas, turėtų būti taikoma apsauga ir garantijos, lygiavertės numatytosioms nacionaliniams darbuotojų atstovams nacionalinėje teisėje ar praktikoje, taikomoje valstybėje, kurioje jie dirba;

(21) siekiant išvengti ginčų taip pat turėtų būti nurodyta, kad centrinė administracija padengia specialaus derybų organo narių ir Europos darbo tarybos narių pagrįstas mokymo ir susijusias išlaidas, būtinas jų pareigoms vykdyti, jei centrinė administracija apie tas išlaidas buvo informuota iš anksto;

(22) tam tikrose valstybėse narėse Direktyva 2009/38/EB nustatytų teisių turėtojams sunku pareikšti ieškinį, kad būtų užtikrintos jų teisės. Todėl būtina sustiprinti valstybių narių pareigas užtikrinti veiksmingas teisių gynimo priemones ir teisę kreiptis į teismą, taip pat Komisijos vykdomą tų pareigų laikymosi priežiūrą. Ta direktyva nustatytų teisių turėtojų, įskaitant specialius derybų organus ir Europos darbo tarybas, atžvilgiu valstybės narės, laikydamosi nacionalinės teisės dėl teisinio statuso arba dėl teisinio atstovavimo formos, turėtų užtikrinti galimybę naudotis teismo procesu ir, kai aktualu, administraciniu procesu, kad būtų užtikrintos Direktyvoje 2009/38/EB nustatytos teisės. Be to, turėtų būti paaiškinta, kad atitinkamu procesu turi būti sudarytos sąlygos laiku ir veiksmingai užtikrinti vykdymą. Tais atvejais, kai valstybės narės nustato privalomas ikiteismines neteisminio ginčų sprendimo procedūras, svarbu užtikrinti, kad dėl tokių reikalavimų šalims nebūtų trukdoma visapusiškai pasinaudoti savo teise naudotis teismų sistema ir kad dėl vėlavimo, poveikio terminams, išlaidų ir kitų galimų kliūčių joms nebūtų praktiškai neįmanoma ar pernelyg sudėtinga naudotis savo teisėmis pagal Sąjungos teisę ([6]). Todėl Direktyvoje 2009/38/EB turėtų būti paaiškinta, kad, kai valstybės narės nustato, kad galimybė naudotis teismo procesu priklauso nuo to, ar prieš tai pasinaudota alternatyvaus ginčų sprendimo tvarka, ta tvarka neturėtų būti daromas poveikis atitinkamų šalių teisei pradėti teismo procesą arba ta teisė ribojama. Be to, Komisijos vykdomos priežiūros tikslais turėtų būti reikalaujama, kad valstybės narės praneštų Komisijai apie tai, kaip ir kokiomis aplinkybėmis Direktyva 2009/38/EB nustatytų teisių turėtojai gali pradėti teismo procesą ir, kai aktualu, administracinį procesą dėl savo teisių pagal tą direktyvą;

(23) 2018 m. Komisijos atliktas Direktyvos 2009/38/EB vertinimas parodė, kad sankcijos, taikomos už tarpvalstybinių informavimo ir konsultavimosi reikalavimų nesilaikymą, dažnai nėra pakankamai veiksmingos, atgrasomos ar proporcingos. Todėl yra tikslinga nustatyti valstybių narių pareigą numatyti veiksmingas, atgrasomas ir proporcingas sankcijas. Už Direktyvoje 2009/38/EB išdėstytos informavimo ir konsultavimosi tvarkos nesilaikymą turėtų būti numatytos finansinės sankcijos. Taip pat būtų galima numatyti ir kitų formų sankcijas. Kad sankcijos būtų veiksmingos, atgrasomos ir proporcingos, jos turėtų būti nustatomos atsižvelgiant į reikalavimų nesilaikymo sunkumą, trukmę ir pasekmes, taip pat į tai, ar reikalavimų nesilaikoma tyčia ar dėl aplaidumo. Siekiant, kad sankcijos būtų atgrasomos, turėtų būti atsižvelgta į atitinkamos įmonės ar grupės apyvartą arba taikytinos sankcijos turėtų būti panašaus atgrasomojo pobūdžio;

(24) specialieji derybų organai, Europos darbo tarybos ir jų vardu veikiantys jų nariai turėtų turėti reikiamas priemones teisinio atstovavimo ir dalyvavimo teismo procesuose ir, kai aktualu, administraciniuose procesuose išlaidoms padengti. Tokios išlaidos gali padengti narių, veikiančių atitinkamo organo vardu, kelionės ir gyvenimo išlaidas. Valstybės narės turėtų numatyti, kad centrinė administracija padengtų pagrįstas teisinio atstovavimo ir dalyvavimo teismo procesuose ir, kai aktualu, administraciniuose procesuose išlaidas, arba turėtų imtis kitų lygiaverčių priemonių siekiant užtikrinti, kad specialiesiems derybų organams ir Europos darbo taryboms dėl finansinių išteklių trūkumo nebūtų de facto užkirstas kelias dalyvauti teismo procesuose ar, kai aktualu, administraciniuose procesuose. To būtų galima pasiekti, pavyzdžiui, reikalaujant skirti tinkamą veiklos biudžetą Europos darbo tarybai, įsteigiant solidarumo fondus nacionaliniu lygmeniu, teikiant draudimą teisinėms išlaidoms padengti, suteikiant galimybę tam tikromis aplinkybėmis gauti teisinę pagalbą arba taikant kitas nuostatas pagal nacionalinę teisę bei praktiką;

([6]) 2010 m. kovo 18 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Alassini ir kiti*, sujungtose bylose C-317/08, C-318/08, C-319/08 ir C-320/08, ECLI:EU:C:2010:146.

(25) įmonės, sudariusios susitarimą dėl tarpvalstybinio darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais iki 1996 m. rugsėjo 23 d., t. y. iki Tarybos direktyvos 94/45/EB ([7]) taikymo pradžios dienos, atleidžiamos nuo pareigų, kylančių iš Direktyvos 2009/38/EB. Pagal tokius susitarimus įsteigti darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais organai ir toliau veikia ne pagal Sąjungos teisę. Direktyva 2009/38/EB įmonių, kurioms taikoma išimtis, darbuotojams nesuteikiama galimybė prašyti įsteigti Europos darbo tarybą pagal tą direktyvą. Vis dėlto siekiant teisinio aiškumo, vienodo požiūrio ir veiksmingumo, visų Bendrijos mastu veikiančių įmonių arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupių darbuotojai ir jų atstovai iš esmės turėtų turėti teisę prašyti įsteigti Europos darbo tarybą. Praėjus beveik 30 metų po to, kai Sąjungos lygmeniu buvo nustatyti tarpvalstybinio darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais minimalieji reikalavimai, tos priežastys yra svarbesnės nei ankstesnių susitarimų tęstinumas, kuriuo buvo grindžiama ši išimtis. Todėl ta išimtis turėtų būti išbraukta, nedarant poveikio tokių susitarimų, kuriuos ir toliau reglamentuoja taikytinos nacionalinės taisyklės, teisiniam statusui. Derybos siekiant įsteigti Europos darbo tarybas įmonėse, turinčiose tokius susitarimus, turėtų būti inicijuojamos ir vedamos laikantis Direktyvoje 2009/38/EB numatytos tvarkos, o laikotarpis, po kurio įsigalioja papildomi reikalavimai, turėtų būti sutrumpintas nuo trejų iki dvejų metų, atsižvelgiant į laikotarpį, taikomą esamų Europos darbo tarybos susitarimų pritaikymui;

(26) be to, dėl tų pačių priežasčių tie patys minimalieji reikalavimai turėtų būti taikomi visoms Bendrijos mastu veikiančioms įmonėms, kuriose Europos darbų tarybos veikia pagal Direktyvą 2009/38/EB, ir įmonėms, kuriose Europos darbų tarybos susitarimas buvo pasirašytas arba peržiūrėtas laikotarpiu nuo 2009 m. birželio 5 d. iki 2011 m. birželio 5 d. Todėl toms įmonėms taikoma Direktyvos 2009/38/EB taikymo išimtis taip pat turėtų būti panaikinta;

(27) Europos darbo tarybos, veikiančios pagal Direktyvos 2009/38/EB I priede išdėstytus papildomus reikalavimus, turi teisę kartą per metus susitikti su centrine administracija, būti informuojamos apie atitinkamos Bendrijos mastu veikiančios įmonės arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupės veiklos raidą bei perspektyvas ir į tai, kad šiais klausimais su jomis būtų konsultuojamasi. Siekiant sustiprinti tarpvalstybinį informavimą ir konsultavimąsi su tomis Europos darbo tarybomis, tikslinga padidinti tokių pagal papildomus reikalavimus rengiamų eilinių posėdžių skaičių iki dviejų posėdžių, kuriuose dalyvaujama asmeniškai;

(28) be to, siekiant užtikrinti nuoseklumą su dėstomąja dalimi, turėtų būti atlikti tam tikri Direktyvos 2009/38/EB I priede išdėstytų papildomų reikalavimų techniniai pakeitimai;

(29) todėl tikslinga iš dalies pakeisti Direktyvą 2009/38/EB, kad į jos taikymo sritį būtų įtrauktos visos reikalavimus atitinkančios įmonės, patikslintos kai kurios iš jos pagrindinių sąvokų, pagerintas tarpvalstybinis informavimas ir konsultavimasis bei užtikrinta, kad teisės būtų ginamos ir jų vykdymas būtų užtikrinami veiksmingai;

(30) vadovaujantis Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos 27 straipsniu, turi būti užtikrinama, kad asmenys su negalia galėtų įgyvendinti savo darbo ir profesinių sąjungų teises lygiai su kitais asmenimis. Kadangi Sąjunga ir valstybės narės yra tos Konvencijos šalys, Direktyva 2009/38/EB ir atitinkami nacionalinės teisės aktai turi būti aiškinami laikantis to principo, pavyzdžiui, kiek tai susiję su prieinamumu ir tinkamu sąlygų sudarymu specialių derybų organų nariams, Europos darbo tarybų nariams ir darbuotojų atstovams pagal informavimo ar konsultavimosi tvarką, ir su tuo, kad susijusias išlaidas turi padengti centrinė administracija;

([7]) 1994 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyva 94/45/EB dėl Europos darbų tarybos steigimo arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių ir Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupių darbuotojų informavimo bei konsultavimosi su jais tvarkos nustatymo (OL L 254, 1994 9 30, p. 64, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1994/45/oj).

(31) vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvomis 2014/23/ES ([8]), 2014/24/ES ([9]) ir 2014/25/ES ([10]) valstybės narės turi imtis tinkamų priemonių užtikrinti, kad vykdydami viešąsias sutartis ekonominės veiklos vykdytojai laikytųsi Sąjungos teise nustatytų taikytinų pareigų socialinės ir darbo teisės srityse. Socialinio tvarumo kriterijų integravimas atitinkamai į perkančiųjų subjektų parengtus sutarčių skyrimo kriterijus ekonomiškai naudingiausiems pasiūlymams nustatyti gali padėti veiksmingai įgyvendinti šios direktyvos reikalavimus. Tačiau šia direktyva nenustatoma jokių papildomų pareigų, susijusių su tomis direktyvomis;

(32) įgyvendindamos Sąjungos teisę, valstybės narės turi gerbti Chartijoje išdėstytas teises ir propaguoti jų taikymą pagal Chartijos 51 straipsnį, įskaitant laisvę jungtis kartu su kitais į visų lygių asociacijas, ypač politinėje, profesinėje ir pilietinėje srityse, įskaitant teisę steigti profesines sąjungas ir stoti į jas ginti savo interesų;

(33) siekiant suteikti Bendrijos mastu veikiančių įmonių arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupių darbuotojų atstovams ir centrinei administracijai pakankamai laiko apsvarstyti peržiūrėtus minimaliuosius reikalavimus ir pasirengti jų taikymui, tikslinga vieniems metams atidėti valstybių narių nuostatų, priimtų tam, kad būtų laikomasi šios direktyvos, taikymą;

(34) gali būti, kad Europos darbo tarybos susitarimuose, sudarytuose pagal Direktyvą 94/45/EB arba Direktyvą 2009/38/EB anksčiau nei šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę dieną, nėra atsižvelgiama į tų susitarimų turinio reikalavimus, kaip yra iš dalies pakeista šia direktyva. Todėl tikslinga numatyti pereinamojo laikotarpio priemones, kuriomis tokių susitarimų šalims būtų sudarytos sąlygos iš dalies keisti savo susitarimus;

(35) kadangi bendro šios direktyvos tikslo, t. y. užtikrinti Direktyvos 2009/38/EB reikalavimų dėl Bendrijos mastu veikiančių įmonių ir Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupių darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais veiksmingumą, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl tiems reikalavimams būdingo tarpvalstybinio pobūdžio ir masto to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyva 2009/38/EB iš dalies keičiama taip:

1) 1 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Darbuotojai turi būti informuojami ir su jais turi būti konsultuojamasi aptariamą temą atitinkančiu administracijos ir atstovavimo lygmeniu. Tuo tikslu Europos darbo tarybos kompetencija ir šia direktyva reglamentuojamos darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais tvarkos taikymo sritis apsiriboja tarpvalstybiniais klausimais, atsižvelgiant į galimą poveikį darbo jėgai ir susijusios administracijos lygį.“;

b) 4 dalis pakeičiama taip:

„4. Tarpvalstybiniais klausimais laikomi klausimai, kurie, kaip galima pagrįstai manyti, yra susiję su visa Bendrijos mastu veikiančia įmone ar Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupe arba su ne mažiau kaip dviem įmonėmis arba įmonės ar (įmonių) grupės padaliniais, esančiais bent dviejose skirtingose valstybėse narėse.

([8]) 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/23/ES dėl koncesijos sutarčių suteikimo (OL L 94, 2014 3 28, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj).

([9]) 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

([10]) 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 243, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj).

Laikoma, kad tos sąlygos yra įvykdytos, jei:

a) galima pagrįstai manyti, kad priemonės, kurias svarsto Bendrijos mastu veikiančios įmonės arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupės administracija, paveiks tos įmonės, tos grupės arba bet kurio tos įmonės ar grupės padalinio darbuotojus daugiau nei vienoje valstybėje narėje, arba

b) galima pagrįstai manyti, kad priemonės, kurias svarsto Bendrijos mastu veikiančios įmonės arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupės administracija, paveiks tos įmonės, tos grupės arba bet kurio tos įmonės ar grupės padalinio darbuotojus vienoje valstybėje narėje, ir galima pagrįstai manyti, kad tų priemonių pasekmės paveiks jų darbuotojus bent vienoje kitoje valstybėje narėje.“;

2) 2 straipsnio 1 dalies f ir g punktai pakeičiami taip:

„f) informavimas – darbdavio atliekamas duomenų perdavimas darbuotojų atstovams, kad jie galėtų susipažinti su dalyko esme ir jį išnagrinėti;

g) konsultavimasis – dialogo tarp darbuotojų atstovų ir centrinės administracijos arba kitos tinkamesnio lygio administracijos užmezgimas ir keitimasis nuomonėmis;“;

3) 3 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Šios direktyvos tikslais „valdančioji įmonė“ – įmonė, galinti daryti esminę įtaką kitos įmonės (valdomos įmonės) veikimui, pavyzdžiui, dėl nuosavybės teisės, finansinio dalyvavimo arba pagal jai taikomas taisykles ir sprendimus.“;

4) 5 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Siekiant 1 straipsnio 1 dalyje nustatyto tikslo, centrinė administracija pradeda derybas dėl Europos darbo tarybos įsteigimo ar informavimo ir konsultavimosi tvarkos nustatymo savo iniciatyva arba bendrai ar atskirai raštu paprašius mažiausiai 100 darbuotojų ar jų atstovų ne mažiau kaip dviejose įmonėse ar padaliniuose, esančiuose bent dviejose skirtingose valstybėse narėse.“;

b) 2 dalies b punktas pakeičiamas taip:

„b) specialaus derybų organo narius proporcingai kiekvienoje valstybėje narėje dirbančių darbuotojų skaičiui ir stengdamasi pasiekti subalansuotą lyčių atstovavimą, kad moterys ir vyrai sudarytų ne mažiau kaip po 40 % specialaus derybų organo narių, renka arba skiria Bendrijos mastu veikianti įmonė ar Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupė, kiekvienai valstybei narei skirdama vieną vietą pagal toje valstybėje narėje dirbančių darbuotojų skaičių, kuris sudaro 10 % arba mažiau kartu visose valstybėse narėse dirbančių darbuotojų skaičiaus. Jeigu lyčių pusiausvyros tikslas nepasiekiamas, specialus derybų organas darbuotojams raštu paaiškina priežastis. Tai, kad nepavyko pasiekti lyčių pusiausvyros tikslo, negali būti kliūtis įsteigti specialų derybų organą.“;

c) 4 dalies pirma pastraipa pakeičiama taip:

„4. Siekdama sudaryti susitarimą pagal 6 straipsnį, centrinė administracija sušaukia pakankamai derybų posėdžių su specialiu derybų organu. Ji atitinkamai informuoja vietos administracijas.“;

d) 6 dalis pakeičiama taip:

„6. Kad specialus derybų organas galėtų tinkamai atlikti savo užduotį, centrinė administracija padengia visas išlaidas, susijusias su 3 ir 4 dalyse nurodytomis derybomis. Tos išlaidos apima pagrįstas išlaidas ekspertams, įskaitant teisės ekspertus, kiek tai būtina tuo tikslu. Apie tokias išlaidas centrinei administracijai pranešama prieš jas patiriant.

Laikydamosi šio principo, valstybės narės gali nustatyti biudžeto naudojimo taisykles dėl specialaus derybų organo veiklos.“;

5) 6 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 2 dalis iš dalies keičiama taip:

i) c ir d punktai pakeičiami taip:

„c) Europos darbo tarybos funkcijas bei informavimo ir konsultavimosi tvarką ir Europos darbo tarybos ir nacionalinių darbuotojų atstovavimo organų informavimo ir konsultavimosi su jais derinimo taisykles, laikantis 1 straipsnio 3 dalyje ir 9 straipsnyje nustatytų principų bei reikalavimų;

d) Europos darbo tarybos posėdžių formatą, vietą, dažnumą ir trukmę;“;

ii) f ir g punktai pakeičiami taip:

„f) Europos darbo tarybai skiriamus finansinius ir materialinius išteklius, įskaitant bent dėl šių aspektų:

i) galimo naudojimosi ekspertų paslaugomis ir jų dalyvavimo posėdžiuose, įskaitant galimą naudojimąsi teisės ekspertų ir pripažintų Bendrijos lygmens profesinių sąjungų organizacijų atstovų paslaugomis ir jų dalyvavimą posėdžiuose, siekiant padėti Europos darbo tarybai vykdyti jos funkcijas,

ii) reikiamų Europos darbo tarybos narių mokymų teikimo, nedarant poveikio 10 straipsnio 4 dalies pirmai pastraipai;

g) susitarimo įsigaliojimo datą, jo galiojimo terminą, jo galimą pratęsimą, susitarimo dalinio keitimo ar panaikinimo tvarką ir atvejus, kuriais dėl susitarimo turi būti iš naujo deramasi, ir naujų derybų dėl jo tvarką, įskaitant, kai būtina, atvejus, kai keičiama Bendrijos mastu veikiančios įmonės arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupės struktūra.“;

b) įterpiama ši dalis:

„2a. Centrinė administracija ir specialus derybų organas, derėdamiesi dėl naujo Europos darbo tarybos susitarimo arba iš naujo derėdamiesi dėl esamo Europos darbo tarybos susitarimo, nustato būtiną tvarką ir deda visas pagrįstas pastangas, nedarant poveikio nacionalinei teisei bei praktikai dėl darbuotojų atstovų rinkimo ar skyrimo, kad būtų pasiektas lyčių pusiausvyros tikslas, pagal kurį moterys ir vyrai turi sudaryti ne mažiau kaip po 40 % Europos darbo tarybos narių ir, kai taikoma, ne mažiau kaip po 40 % specialaus komiteto narių. Jei lyčių pusiausvyros tikslas nepasiekiamas, Europos darbo taryba darbuotojams raštu paaiškina priežastis. Tai, kad nepavyko pasiekti lyčių pusiausvyros tikslo, negali būti kliūtis įsteigti Europos darbo tarybą ar specialų komitetą.“;

6) 7 straipsnio 1 dalies antra įtrauka pakeičiama taip:

„— jeigu centrinė administracija pirmojo specialaus derybų organo posėdžio nesušaukia per šešis mėnesius nuo prašymo pagal 5 straipsnio 1 dalį gavimo,“;

7) 8 straipsnis pakeičiamas taip:

„*8 straipsnis*

Konfidencialus informacijos teikimas

1. Valstybės narės numato, kad specialių derybų organų nariams, Europos darbo tarybų nariams arba darbuotojų atstovams pagal informavimo ir konsultavimosi tvarką ir visiems jiems padedantiems ekspertams neleidžiama atskleisti informacijos, kurią centrinė administracija, vadovaudamasi teisėtu įmonės interesu ir laikydamasi valstybės narės nustatytų objektyvių kriterijų, jiems aiškiai suteikė konfidencialiai. Be to, centrinė administracija gali nustatyti tinkamą perdavimo ir saugojimo tvarką, kuri padėtų užtikrinti informacijos konfidencialumą.

2. Jei centrinė administracija suteikia informaciją konfidencialiai pagal 1 dalį, ji informuoja specialių derybų organų narius, Europos darbo tarybų narius arba darbuotojų atstovus pagal informavimo ir konsultavimosi tvarką apie priežastis, pagrindžiančias konfidencialumą, ir, kai įmanoma, nustato konfidencialumo pareigos taikymo trukmę.

3. 1 dalyje nurodyta konfidencialumo pareiga toliau taikoma kad ir kur būtų toje dalyje nurodyti asmenys, net ir pasibaigus jų kadencijai, kol informacijos konfidencialumą pagrindžiančios priežastys tampa nebeaktualios.“;

8) įterpiamas šis straipsnis:

„*8a straipsnis*

Informacijos neperdavimas

1. Valstybės narės nustato, kad, konkrečiais atvejais ir laikantis nacionalinės teisės aktuose nustatytų sąlygų bei apribojimų, jų teritorijoje esanti centrinė administracija neprivalo perduoti informacijos specialių derybų organų nariams, Europos darbo tarybų nariams arba darbuotojų atstovams pagal informavimo ir konsultavimosi tvarką, taip pat neprivalo perduoti informacijos visiems jiems padedantiems ekspertams, kai dėl tos informacijos pobūdžio, remiantis valstybės narės nustatytais objektyviais kriterijais, tos informacijos perdavimas labai pakenktų atitinkamų įmonių veikimui.

Valstybė narė gali nustatyti, kad tokia nuostata galiotų pirma gavus administracinį arba teismo leidimą.

2. Jei centrinė administracija neperduoda informacijos, remdamasi 1 dalyje nurodytu pagrindu, ji informuoja apie informacijos neperdavimą pagrindžiančias priežastis specialių derybų organų narius, Europos darbo tarybų narius arba darbuotojų atstovus pagal informavimo ir konsultavimosi tvarką.“;

9) 9 ir 10 straipsniai pakeičiami taip:

„*9 straipsnis*

Europos darbo tarybos veikla ir darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais tvarka

1. Centrinė administracija ir Europos darbo taryba bendradarbiauja atsižvelgdamos į savo abipuses teises ir pareigas.

Tokia pat nuostata taikoma centrinės administracijos ir darbuotojų atstovų bendradarbiavimui pagal darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais tvarką.

2. Informacija tarpvalstybiniais klausimais teikiama tada, tokiu būdu ir pateikiant tokį turinį, kad darbuotojų atstovams būtų suteikta galimybė atlikti išsamų tų klausimų galimo poveikio vertinimą ir, kai tinkama, pasirengti konsultacijoms su kompetentingu Bendrijos mastu veikiančios įmonės arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupės organu. Teikiant tokią informaciją taip pat atsižvelgiama į visas taisykles pagal 6 straipsnio 2 dalies c punktą.

3. Konsultavimasis vyksta tada, tokiu būdu ir pateikiant tokį turinį, kad darbuotojų atstovai galėtų išreikšti savo nuomonę prieš sprendimo priėmimą, remdamiesi pagal 2 dalį pateikta informacija, nedarant poveikio administracijos pareigoms ir per priimtiną laikotarpį, atsižvelgiant į klausimo skubos lygį. Darbuotojų atstovai turi teisę gauti pagrįstą centrinės administracijos arba bet kurio tinkamesnio lygio administracijos atsakymą raštu prieš priimant sprendimą dėl atitinkamų priemonių, jei darbuotojų atstovai per priimtiną laikotarpį išreiškė savo nuomonę pagal šią dalį.

10 straipsnis

Darbuotojų atstovų vaidmuo ir apsauga

1. Nedarant poveikio kitų atitinkamų įstaigų ar organizacijų kompetencijai šiuo atžvilgiu, darbuotojų atstovai, įskaitant specialių derybų organų narius ir Europos darbo tarybos narius, turi turėti priemonių, būtinų norint taikyti iš šios direktyvos kylančias teises kolektyviai atstovauti Bendrijos mastu veikiančios įmonės ar Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupės darbuotojų interesams.

2. Nedarant poveikio 8 ir 8a straipsniams, Europos darbo tarybos nariai turi turėti teisę ir būtinų priemonių Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupės padalinių arba įmonių darbuotojų atstovus arba, jei atstovų nėra, visus darbuotojus informuoti apie informavimo ir konsultavimosi tvarkos turinį bei rezultatus, visų pirma, prieš posėdžius su centrine administracija ir po jų.

3. Specialių derybų organų nariai, Europos darbo tarybų nariai ir darbuotojų atstovai, vykdantys savo funkcijas 6 straipsnio 3 dalyje nurodyta tvarka, vykdydami savo funkcijas naudojasi apsauga ir garantijomis, lygiavertėmis apsaugai ir garantijoms, kurios darbuotojų atstovams numatytos valstybės, kurioje jie dirba, galiojančioje nacionalinėje teisėje ar praktikoje.

Tai, visų pirma, taikoma dalyvavimui specialių derybų organų ar Europos darbo tarybų posėdžiuose arba visuose kituose posėdžiuose pagal 6 straipsnio 3 dalyje nurodytą susitarimą, darbo užmokesčio mokėjimui nariams, dirbantiems Bendrijos mastu veikiančioje įmonėje arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupėje, už nebuvimo laikotarpį, kuris buvo būtinas jų pareigoms vykdyti, ir apsaugai nuo atsakomųjų priemonių ar atleidimo iš darbo.

Specialaus derybų organo ar Europos darbo tarybos narys arba tokio nario pakaitinis narys, kuris yra jūrų laivo įgulos narys, turi teisę dalyvauti specialaus derybų organo ar Europos darbo tarybos posėdyje arba bet kuriame kitame posėdyje laikantis bet kurių pagal 6 straipsnio 3 dalį nustatytų procedūrų, jei tas narys ar pakaitinis narys, kai vyksta posėdis, nėra išplaukęs į jūrą arba nėra valstybės, kuri nėra laivybos įmonės buveinės valstybė, uoste.

Posėdžiai, kai tik įmanoma, turėtų būti suplanuoti taip, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos dalyvauti nariams ar pakaitiniams nariams, kurie yra jūrų laivų įgulų nariai.

Kai specialaus derybų organo ar Europos darbo tarybos narys arba tokio nario pakaitinis narys, kuris yra jūrų laivo įgulos narys, negali dalyvauti posėdyje, apsvarstoma galimybė naudotis, jei įmanoma, naujomis informacinėmis ir ryšių technologijomis.

4. Specialaus derybų organo ir Europos darbo tarybos nariams, nemažinant mokamo darbo užmokesčio, suteikiama galimybė mokytis, kiek tai yra būtina jiems vykdant atstovavimo pareigas tarptautinėje aplinkoje.

Nedarant poveikio pagal 6 straipsnio 2 dalies f punktą sudarytiems susitarimams, tokio mokymo pagrįstas ir susijusias išlaidas padengia centrinė administracija, jei ji apie tai buvo informuota iš anksto.“;

10) 11 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Valstybės narės numato tinkamas priemones, taikomas, jei nesilaikoma pagal šią direktyvą priimtų nacionalinių nuostatų. Visų pirma, jos užtikrina, kad:

a) būtų nustatyta tinkama tvarka, kad būtų galima laiku ir veiksmingai užtikrinti iš šios direktyvos kylančių teisių ir pareigų vykdymą;

b) jei pažeidžiamos iš šios direktyvos kylančios teisės ir pareigos, būtų taikomos veiksmingos, atgrasomos ir proporcingos sankcijos.

Valstybės narės numato atgrasomas finansines sankcijas už nacionalinių nuostatų, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliamos 9 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytos pareigos, nesilaikymą. Tokios sankcijos nustatomos atsižvelgiant į šios dalies trečioje pastraipoje išvardytus kriterijus, nedarant poveikio galimybei papildomai numatyti kitų rūšių sankcijas.

b punkto tikslais valstybės narės, nustatydamos sankcijas, atsižvelgia į nuostatų nesilaikymo sunkumą, trukmę bei pasekmes ir tai, ar jų nesilaikoma tyčia ar dėl aplaidumo. Finansinių sankcijų taikymo atveju jos taip pat atsižvelgia į atitinkamos įmonės ar grupės metinę apyvartą arba užtikrina, kad taikytinos sankcijos būtų panašaus atgrasomojo pobūdžio.“;

b) 3 dalis iš dalies keičiama taip:

i) pirma pastraipa pakeičiama taip:

„3. Valstybės narės numato teismo procesą ir, kai aktualu, administracinį procesą, kurį 8 ar 8a straipsnio taikymo atveju galėtų pradėti specialaus derybų organo ar Europos darbo tarybos nariai arba darbuotojų atstovai pagal informavimo ir konsultavimosi tvarką.“;

ii) papildoma šia pastraipa:

„Pirmoje pastraipoje nurodyto proceso trukmė turi būti tokia, kad būtų galima veiksmingai naudotis informavimo ir konsultavimosi teisėmis pagal šią direktyvą.“;

c) papildoma šiomis dalimis:

„4. Kiek tai susiję su šia direktyva suteiktomis teisėmis, valstybės narės užtikrina, kad specialiems derybų organams, Europos darbo taryboms arba jų vardu veikiantiems jų nariams ar atstovams būtų suteikta veiksminga galimybė naudotis teismo procesu ir, kai aktualu, administraciniu procesu. Valstybės narės numato, kad pagrįstas teisinio atstovavimo ir dalyvavimo tokiuose procesuose išlaidas turi padengti centrinė administracija, arba imasi kitų lygiaverčių priemonių, kad būtų išvengta galimybės naudotis tokiais procesais de facto apribojimo dėl finansinių išteklių trūkumo.

5. Jei valstybės narės nustato, kad galimybė naudotis teismo procesu priklauso nuo to, ar prieš tai pasinaudota alternatyvaus ginčų sprendimo tvarka, naudojimasis tokia tvarka negali daryti poveikio atitinkamų šalių teisei pradėti teismo procesą ir tokios teisės neapriboja.“;

11) 12 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Europos darbo tarybos ir nacionalinių darbuotojų atstovavimo organų informavimo ir konsultavimosi su jomis ryšių tvarka siekiant gero koordinavimo tarp jų nustatoma 6 straipsnyje nurodytu susitarimu. Tas susitarimas nedaro poveikio nacionalinės teisės nuostatoms ir (arba) praktikai, susijusioms su darbuotojų informavimu ir konsultavimusi su jais.“;

b) papildomas šia dalimi:

„6. Kiekviena valstybė narė gali nustatyti konkrečias nuostatas, skirtas jos teritorijoje esančių įmonių centrinei administracijai, kuriomis tiesiogiai ir iš esmės siekiama ideologiškai orientuoti dėl informacijos ir nuomonių reiškimo, su sąlyga, kad šios direktyvos priėmimo dieną tokios konkrečios nuostatos jau yra įtrauktos į nacionalinės teisės aktus.“;

12) 14 straipsnis išbraukiamas;

13) įterpiami šie straipsniai:

„14a straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Jei po 2028 m. sausio 1 d. Europos darbo tarybos susitarimu, sudarytu anksčiau nei 2029 m. sausio 2 d. pagal Direktyvos 94/45/EB 5 ir 6 straipsnius arba pagal šios direktyvos 5 ir 6 straipsnius, dėl iš dalies pakeistų nuostatų, įsigaliojusių 2025 m. gruodžio 31 d., neatsižvelgiama į vieną ar kelis iš šios direktyvos 6 straipsnyje nustatytų elementų ar reikalavimų, centrinė administracija, gavusi Europos darbo tarybos arba ne mažiau kaip 100 darbuotojų ar jų atstovų bent iš dviejų įmonių ar padalinių, esančių bent dviejose skirtingose valstybėse narėse, raštišką prašymą, pradeda derybas dėl to susitarimo pritaikymo, kad būtų atsižvelgta į tuos šios direktyvos 6 straipsnio elementus ir reikalavimus. Centrinė administracija taip pat gali pradėti tokias derybas savo iniciatyva. Tokios derybos gali apsiriboti atsižvelgimu susitarime tik į tuos šios direktyvos 6 straipsnio elementus ir reikalavimus, kurie buvo įtraukti 2025 m. gruodžio 31 d.

2. Jei Europos darbo tarybos susitarime yra numatyta procedūrinė jo pritaikymo ar derybų dėl jo iš naujo tvarka, dėl pritaikymo gali būti deramasi pagal tą tvarką. Kitu atveju susitarimas pritaikomas laikantis tvarkos, išdėstytos 5 straipsnyje kartu su 13 straipsnio antra ir trečia pastraipomis.

3. Kai per dvejus metus nuo darbuotojų ar jų atstovų prašymo gavimo dienos arba nuo dienos, kurią Europos darbo taryba ar centrinė administracija savo iniciatyva pradeda derybas, pagal šiame straipsnyje numatytą pritaikymo procedūrą nesusitariama, taikomi I priede išdėstyti papildomi reikalavimai.

4. Šiuo straipsniu Europos darbo tarybos susitarimų šalys neatleidžiamos nuo šioje direktyvoje nustatytų taikytinų minimaliųjų reikalavimų laikymosi.

14b straipsnis

Įmonės, kurioms anksčiau taikyta išimtis

Tais atvejais, kai pradedamos derybos pagal šios direktyvos 5 straipsnį siekiant sudaryti susitarimą pagal šią direktyvą Bendrijos mastu veikiančioje įmonėje arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupėje, kurioje iki Direktyvos 94/45/EB taikymo pradžios dienos buvo sudarytas ir tebegalioja visiems darbuotojams taikomas susitarimas, kuriame numatytas darbuotojų tarpvalstybinis informavimas ir konsultavimasis su jais, šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies trečioje įtraukoje nurodytas laikotarpis sutrumpinamas iki dvejų metų. Derybų pradėjimas neturi įtakos esamų susitarimų sąlygoms.“;

14) I priedas iš dalies keičiamas pagal šios direktyvos priedą.

2 straipsnis

1. Valstybės narės ne vėliau kaip 2028 m. sausio 1 d. priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Tas nuostatas jos taiko nuo 2029 m. sausio 2 d. Tačiau nuostatas, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliami 1 straipsnio 12 ir 13 punktai, kiek jie susiję su 14 straipsniu ir 14a straipsnio 1, 2 bei 3 dalimis, jos taiko nuo 2028 m. sausio 2 d.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

Valstybės narės ne vėliau kaip 2028 m. sausio 1 d. Komisijai praneša apie priemones, pagal kurias specialūs derybų organai, Europos darbo tarybos ir darbuotojų atstovai pagal Direktyvos 2009/38/EB, kaip iš dalies pakeista, 11 straipsnio 2–5 dalis gali pradėti teismo procesą ir, kai aktualu, administracinį procesą dėl visų toje direktyvoje nustatytų teisių.

3 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

4 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre 2025 m. lapkričio 26 d.

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkė	*Pirmininkė*
R. METSOLA	M. BJERRE

PRIEDAS

PAPILDOMI REIKALAVIMAI

Direktyvos 2009/38/EB I priedas iš dalies keičiamas taip:

1) 1 punktas iš dalies keičiamas taip:

a) įžanginė formuluotė pakeičiama taip:

„1. Siekiant 1 straipsnio 1 dalyje nustatyto tikslo ir 7 straipsnio 1 dalyje bei 14a straipsnyje numatytais atvejais Europos darbo tarybos steigimas, sudėtis ir kompetencija reglamentuojami šiomis taisyklėmis:“;

b) a punkto antra ir trečia pastraipos pakeičiamos taip:

„Europos darbo tarybos informacija tarpvalstybiniais klausimais, visų pirma, turi būti susijusi su Bendrijos mastu veikiančios įmonės ar įmonių grupės struktūra, ekonomine ir finansine padėtimi, galima plėtra, gamyba ir pardavimais. Europos darbo tarybos informavimas ir konsultavimasis su ja, visų pirma, turi būti susijęs su užimtumo, investicijų, įgūdžių ir mokymo politikos padėtimi ir galimomis tendencijomis, pokyčių prognozavimu ir restruktūrizavimo procesų, be kita ko, susijusių su žaliąja ir skaitmenine pertvarka, valdymu, esminiais pokyčiais, susijusiais su darbo sąlygomis, visų pirma, darbo organizavimo ar sutartinių santykių srityje, naujų darbo metodų ar gamybos procesų diegimu, taip pat gamybos perkėlimu, įmonių, padalinių ar svarbių jų dalių susijungimu, sumažinimu ar uždarymu ir kolektyviniu atleidimu, be kita ko, kontroliuojamose įmonėse.

Konsultavimasis turi būti vykdomas taip, kad darbuotojų atstovai galėtų susitikti su centrine administracija arba bet kuria tinkamesnio lygio administracija. Darbuotojų atstovai turi turėti teisę gauti pagrįstą atsakymą raštu į bet kokią nuomonę, kurią jie gali pareikšti prieš sprendimo dėl atitinkamų priemonių priėmimą, jei jų nuomonė buvo išreikšta per priimtiną laikotarpį;“;

c) b punkte po pirmos pastraipos įterpiama ši pastraipa:

„Todėl tiek, kiek įmanoma, moterys ir vyrai turi sudaryti ne mažiau kaip po 40 % Europos darbo tarybos narių ir specialaus komiteto narių. Tai, kad nepavyko pasiekti lyčių pusiausvyros tikslo, negali būti kliūtis įsteigti Europos darbo tarybą. Jeigu lyčių pusiausvyros tikslas nepasiekiamas, Europos darbo taryba darbuotojams raštu paaiškina priežastis.“;

2) 2 punktas pakeičiamas taip:

„2. Europos darbo taryba turi teisę bent du kartus per metus tiesiogiai susitikti su centrine administracija, kad, remiantis centrinės administracijos parengta ataskaita, būtų informuojama apie Bendrijos mastu veikiančios įmonės arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupės veiklos raidą bei jos perspektyvas ir su ja dėl to būtų konsultuojamasi. Atitinkamai informuojamos vietos administracijos. Išimtiniais atvejais tokiems eiliniams posėdžiams rengti gali būti naudojamos skaitmeninės ryšių ir koordinavimo priemonės, kai tinkama ir taip sutarta, kartu užtikrinant prasmingą informavimą ir konsultavimąsi.“;

3) 3 punktas iš dalies keičiamas taip:

a) pirma ir antra pastraipos pakeičiamos taip:

„3. Susidarius išimtinėms aplinkybėms arba priimant sprendimus, kurie, kaip galima pagrįstai manyti, gali labai paveikti darbuotojų interesus, ir kai dėl skubos negalima informuoti ar konsultuotis per artimiausią suplanuotą Europos darbo tarybos posėdį, ypač dėl vietos pakeitimo, padalinių arba įmonių uždarymo ar kolektyvinio atleidimo, specialus komitetas arba, jei tokio komiteto nėra, Europos darbo taryba turi teisę būti laiku informuojami. Jie turi teisę savo prašymu susitikti su centrine administracija arba bet kuria kita Bendrijos mastu veikiančios įmonės ar įmonių grupės tinkamesnio lygio administracija, turinčia galią priimti sprendimus, kad būtų informuojami ir su jais būtų konsultuojamasi.

Tie Europos darbo tarybos nariai, kuriuos išrinko ar paskyrė padaliniai ir (arba) įmonės, tiesiogiai susiję su atitinkamomis aplinkybėmis ar sprendimais arba, kaip galima pagrįstai manyti, gali būti jų paveikti, taip pat turi teisę dalyvauti su specialiu komitetu organizuojamame posėdyje.“;

b) penkta pastraipa pakeičiama taip:

„Informavimo ir konsultavimosi tvarka, numatyta šiame punkte nurodytomis aplinkybėmis, vykdoma nedarant poveikio 1 straipsnio 2 dalies ir 8 bei 8a straipsniams.“;

4) 5 punktas pakeičiamas taip:

„5. Europos darbo tarybai ar specialiam komitetui gali padėti jų pasirinkti ekspertai, jei tai būtina jos ar jo užduotims atlikti. Tokie ekspertai gali apimti pripažintų Bendrijos lygmens profesinių sąjungų organizacijų atstovus. Europos darbo tarybos prašymu, tokie ekspertai turi teisę dalyvauti Europos darbo tarybos posėdžiuose ir posėdžiuose su centrine administracija kaip patarėjai. Centrinė administracija apie tai informuojama iš anksto.“;

5) 6 punktas pakeičiamas taip:

„6. Europos darbo tarybos veiklos išlaidas padengia centrinė administracija.

Centrinė administracija skiria Europos darbo tarybos nariams tokius finansinius ir materialinius išteklius, kurie leistų jiems tinkamai atlikti savo pareigas.

Visų pirma, Europos darbo tarybos ir jos specialaus komiteto narių išlaidas, susijusias su posėdžių ir vertimo žodžiu organizavimu, ir apgyvendinimo bei kelionės išlaidas padengia centrinė administracija, nebent būtų susitarta kitaip.

Į Europos darbo tarybos veiklos išlaidas įtraukiamos pagrįstos teisės ekspertų išlaidos. Apie veiklos išlaidas centrinei administracijai pranešama prieš jas patiriant.

Laikydamosi šiame punkte išdėstytų principų, valstybės narės gali nustatyti biudžeto naudojimo taisykles dėl Europos darbo tarybos veiklos.“